

باید تعریف روشنی از علم دینی ارائه شود/ تجربه گرایی و علم گرایی از پشتوانه لازم عقلی برخوردار نیست

یک استاد دانشگاه تهران درباره دیدگاه اسلام درباره رابطه علم و دین گفت: دامنه ابزار شناخت وسیع است و حوزه شناخت محدود به محسوسات نیست و تبیین علمی منافاتی با تبیین دینی ندارد، چون قوانینی که در طبیعت قرار داده شده قوانین الهی است و همه تغییرات به اذن و قوه الهی صورت می گیرد.

کنفرانس فلسفه دین معاصر؛

باید تعریف روشنی از علم دینی ارائه شود/ تجربه گرایی و علم گرایی از پشتوانه لازم عقلی برخوردار نیست

یک استاد دانشگاه تهران درباره دیدگاه اسلام درباره رابطه علم و دین گفت: دامنه ابزار شناخت وسیع است و حوزه شناخت محدود به محسوسات نیست و تبیین علمی منافاتی با تبیین دینی ندارد، چون قوانینی که در طبیعت قرار داده شده قوانین الهی است و همه تغییرات به اذن و قوه الهی صورت می گیرد.

به گزارش خبرنگار مهر، دومین همایش فلسفه دین معاصر دوشنبه 23 دی ماه با حضور تعدادی از اساتید داخلی و خارجی به مدت دو روز کار خود را در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی آغاز کرد.

دکتر محمد محمدرضایی استاد دانشگاه تهران در نشست علم دینی این همایش به بررسی امکان علم دینی پرداخت و گفت: از زمان انقلاب اسلامی در ایران بحث علم دینی و یا اسلامی شدن علوم و یا اسلامی شدن دانشگاه ها مطرح شده است. بعد از بحث رابطه علم و دین شایسته است که توضیح روشنی از علم دینی ارائه گردد. این که آیا علوم تجربی و علوم انسانی را می توان با وصف دینی تصویر نمود یا این که علم، علم است و دینی و غیردینی بودن آن معنایی ندارد. در حوزه فلسفه البته این بحث نسبت به دیگر حوزه ها سابقه بیشتری دارد.

وی با ارائه گزارشی از شکل گیری علوم پس از رنسانس و سیطره تفکر تجربه گرا و علم گرا در جهان غرب گفت: "هیوم" سرآمد تجربه گرایان است و معتقد است که همه معرفت ما از تجربه آغاز و به تجربه خاتمه می یابد و هرچه غیر از آن است خرافات است. این تفکر "هیوم" در ذهن اکثر دانشمندان رواج پیدا کرد و بحث معناداری گزاره ها در ادامه مطرح شد و اوج آن در تفکر "آگوست کنت" است که می گوید دوره ربانی به سر آمده و الان دوره پوزیتیویستی است و شاخصه این جریان این بود که دین و آموزه های دینی را از حوزه تفکر بشری خارج می دانست.

دکتر محمدرضایی با تشریح تفکر علم گرایی در غرب گفت: این تفکر، اخلاق و مابعدالطبیعه را از حوزه تفکر بشری خارج کرد و بر اساس این تفکر پدیده ها را تبیین علمی می کردند. در واقع برخورد نادرست اربابان کلیسا را می توان یکی از علل پیدایش تفکر جدایی علم و دین خواند.

وی در ادامه به تبیین دیدگاه اسلام درباره علم و دین پرداخت و گفت: دامنه ابزار شناخت وسیع است و حوزه شناخت محدود به محسوسات نیست و تبیین علمی منافاتی با تبیین دینی ندارد چون قوانینی که در طبیعت قرار داده شده است قوانین الهی است و همه تغییرات به اذن و قوه الهی صورت می گیرد.

استاد دانشگاه تهران تاکید کرد: تجربه گرایی و علم گرایی از پشتوانه لازم عقلی برخوردار نیست و نکته دیگر آن که تبیین های علمی ناسازگار با تبیین های الهی نیستند و در مسایل مابعدالطبیعه دانشمندان نباید اظهار نظر کنند، چون دیدگاه یک دانشمند تجربه گرایی است لذا باید لادری گرایانه برخورد کند و بگوید نمی دانم.

وی افزود: در حوزه تمدن اسلامی با توجه به توصیه اسلام به فراگیری علم، مسلمانان در همه عرصه های دانش تجربی و انسانی و عقلی سرآمد جهانیان شدند. در قلمرو صنعت و علوم پایه و پزشکی و فلسفه، ابداعات و پیشرفت های چشمگیری به عمل آوردند. در آن زمان دانشمندان معمولاً عالمان دین نیز بودند. برای نمونه ابن سینا در عین اینکه دانشمند و فیلسوف بزرگی بود یک عالم دین نیز محسوب می گردید. مغایرت و ناسازگاری چندانی بین علم و دین مشاهده نمی شد. علوم تجربی آنها صبغه دینی نیز داشت. از جمله ابن سینا برای حل معضلات علمی و فلسفی خود از آموزه های دینی کمک می گرفت و به تعبیری از نظر او عالم تکوین و تشریع و قوانین آنها یاد و نشانه های خداوندند که می توان با تأمل در این آیات به علم و قدرت نامتناهی خداوند حکیم پی برد.

دکتر محمدرضایی در پایان تصریح کرد: علوم تجربی از نظر این عالمان هم مبانی و هم آیات دینی داشت و اصولاً هر علمی از جمله علوم تجربی را تعلیم خداوند حکیم می دانستند و از نظر آنها علم دینی کاملاً موجه و معنادار بود.